

Wersja zanonimizowana

Tłumaczenie

C-277/20-1

Sprawa C-277/20

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

Data wpływu:

24 czerwca 2020 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Oberster Gerichtshof (Austria)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

27 maja 2020 r.

Wnioskodawca:

UM

Oberster Gerichtshof (sąd najwyższy, Austria) w sprawie dotyczącej księgi wieczystej wnioskodawcy UM, [...] Kolonia, [...], w wyniku rewizji wniesionej przez wnioskodawcę od wydanego przez Landesgericht Klagenfurt (sąd okręgowy w Klagenfurcie, Austria) jako sąd odwoławczy postanowienia z dnia 16 stycznia 2020 r., [...], które utrzymało w mocy postanowienie wydane przez Bezirksgericht Hermagor (sąd rejonowy w Hermagorze, Austria) w dniu 12 listopada 2019 r. [...], wydał następujące

Postanowienie:

A. Do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej kieruje się następujące pytania prejudycjalne:

1. Czy art. 3 ust. 1 lit. b) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 650/2012 z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie jurysdykcji, [Or. 2] prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń, przyjmowania i wykonywania dokumentów urzędowych dotyczących dziedziczenia oraz w sprawie ustanowienia europejskiego poświadczenia spadkowego (zwanego dalej „rozporządzeniem spadkowym”) należy interpretować w ten sposób, że dotycząca

nieruchomości położonej w Austrii i zawarta między dwoma obywatelami niemieckimi mającymi miejsce zwykłego pobytu w Niemczech umowa darowizny na wypadek śmierci, na podstawie której obdarowanemu przysługuje po śmierci darczyńcy roszczenie wobec masy spadkowej o wpisanie jego prawa własności do księgi wieczystej na podstawie tej umowy i aktu zgonu darczyńcy, a zatem bez konieczności zaangażowania sądu spadku, stanowi umowę dotyczącą spadku w rozumieniu tego przepisu?

2. W przypadku, gdyby odpowiedź na powyższe pytanie była twierdząca:

Czy art. 83 ust. 2 rozporządzenia spadkowego należy interpretować w ten sposób, że reguluje on również skuteczność wyboru prawa dokonanego przed dniem 17 sierpnia 2015 r. w odniesieniu do umowy darowizny na wypadek śmierci, którą należy zakwalifikować jako umowę dotyczącą spadku w rozumieniu art. 3 ust. 1 lit. b) rozporządzenia spadkowego?

B. [...] [Zawieszenie postępowania]

Uzasadnienie:

I. Stan faktyczny:

Z dokumentacji księgi wieczystej i dokonanych w niej wpisów wynika: **[Or. 3]**

Obywatel niemiecki ZL, [...] mający ostatnie miejsce zwykłego pobytu w Kolonii, zmarły w dniu 13 maja 2018 r. w Kolonii, jest wpisany do austriackiej księgi wieczystej jako właściciel nieruchomości w Mauthen na podstawie umowy sprzedaży z dnia 20 czerwca 1975 r. oraz umowy przekazania z dnia 22 lipca 1975 r. Postępowanie spadkowe toczy się przed Amtsgericht Köln (sądem rejonowym w Kolonii, Niemcy). Jego syn UM, również obywatel niemiecki mający miejsce zwykłego pobytu w Kolonii, wystąpił tam z roszczeniem wobec masy spadkowej o przeniesienie zwrotne własności tej nieruchomości.

W dniu 9 lipca 1975 r. ZL złożył swojemu synowi UM i jego (ówczesnej) małżonce XU, Austriaczce, również mającej miejsce pobytu w Kolonii, następującą ofertę zawarcia umowy dotyczącej tej nieruchomości:

„Po pierwsze: Na podstawie umowy sprzedaży z dnia 13 maja i 20 czerwca 1975 r. XU, [...] nabyła część położonej w [...] okręgu sądowym Kötschach nieruchomości, która ma dopiero zostać zmierzona. Na tej działce ma zostać wybudowany dom dwurodzinny, który będzie służył jako stałe miejsce zamieszkania dla XU i jej rodziny i którego budowa ma być finansowana przez jej teścia ZL. W przypadku gdy XU przekaze wyżej wymienioną nieruchomość na wyłączną własność swojego małżonka UM, a ten z kolei przeniesie jej własność na swojego ojca ZL, ZL oferuje XU i UM [...] zawarcie następującej umowy:

- a) ZL przejmie wyżej wymienioną nieruchomość od UM na własność, [Or. 4] łącznie ze wszystkim, co jest z nią związane, wszystkimi prawami i obowiązkami oraz zgodnie ze stanem posiadania po przeprowadzeniu pomiarów. Przekazanie nieruchomości ZL musi nastąpić na warunkach określonych w poniższych punktach.
- b) ZL zobowiązuje się do wybudowania na tej nieruchomości, która stanie się jego własnością, domu dwurodzinnego – w ciągu dziesięciu lat od zawarcia umowy. Obowiązek ten przechodzi na jego spadkobierców, o ile ZL nie wypełni tego obowiązku za życia. [...]
- c) ZL przekaze na wypadek swojej śmierci wyżej wymienioną nieruchomość po połowie na XU i na UM, ze wszystkim, co będzie związane z tą nieruchomością w chwili jego śmierci, w szczególności ze znajdującym się na niej budynkiem i zgodnie z granicami stanu posiadania w chwili przekazania. Przekazanie to nastąpi z chwilą śmierci ZL, ale nie przed ukończeniem budynku. Przekazanie jest uwarunkowane tym, by w chwili śmierci ZL przejmujący własność małżonkowie nie byli rozwiedzeni oraz by XU przeżyła ZL. Jeżeli warunek ten nie zostanie spełniony, przekazanie na wypadek śmierci będzie uważane za dokonane wyłącznie na rzecz UM, co będzie oznaczać, iż roszczenie z mającej zostać zawartą umowy może podlegać rozporządzeniu na wypadek śmierci jeszcze za życia ZL.
- d) W zakresie, w jakim nie uzgodniono świadczeń wzajemnych za to przekazanie na wypadek śmierci, zostanie ono dokonane pod tytułem darmym, co ZL wyraźnie oświadcza. Zrzeka się on prawa do odwołania tej umowy. [Or. 5]
- e) Tytułem częściowego świadczenia wzajemnego za przekazanie, przejmujący są zobowiązani do przyznania pani [...], matce XU, prawa do mieszkania w domu, który ma być wybudowany [...].
- f) Do stosunków prawnych wynikających z umów, które mają zostać zawarte, stosuje się prawo austriackie [...].
- g) ZL zobowiązuje się nie sprzedawać ani nie obciążać stanowiącej jego własność nieruchomości bez zgody UM i XU, aby zabezpieczyć ich roszczenia z umowy przekazania własności na wypadek śmierci. [...]
- h) ZL zgadza się, by w księdze wieczystej, która ma dopiero zostać założona dla działki będącej przedmiotem umowy, położonej w gminie katastralnej Mauthen
- aa) [...]
- bb) wpisano na podstawie niniejszej umowy oraz urzędowego aktu zgonu ZL, prawo własności w częściach ułamkowych po ½ na wspólny wniosek obu przejmujących lub wpisano prawo własności tylko na rzecz UM na jego wniosek

po przedłożeniu dowodu spełnienia warunku przekazania własności tylko na jego rzecz.

i) [...] „

XU i UM przyjęli tę ofertę aktem notarialnym z dnia 22 lipca 1975 r. XU zmarła już w dniu 5 listopada 2005 r., a więc przed ZL; w tym czasie XU była już po rozwodzie z UM. Na działce [Or. 6] w Mauthen nie wzniesiono żadnego budynku.

II. Argumenty wnioskodawcy i dotychczasowe postępowanie:

Jako jedyny beneficjent z umowy darowizny na wypadek śmierci, UM wystąpił do austriackiego sądu właściwego w sprawach wieczystoksięgowych z wnioskiem o wpisanie jego prawa własności do nieruchomości. Przedłożył on ofertę zawarcia umowy i oświadczenie o jej przyjęciu, datowane odpowiednio na dzień 9 lipca 1975 r. i 22 lipca 1975 r., akty zgonu ZL i XU, zaświadczenie urzędu skarbowego o niezaleganiu ze zobowiązaniami podatkowymi, postanowienie Amtsgericht Köln (sądu rejonowego w Kolonii) w sprawie zabezpieczenia spadku, kopię zawiadomienia o wycenie wartości nieruchomości i zdjęcie działki z lotu ptaka.

Sąd pierwszej instancji – działając poprzez referendarza sądowego – oddalił wniosek o wpisanie prawa własności z powodu braku dokumentów potwierdzających spełnienie wszystkich warunków zgodnie z ofertą zawarcia umowy. Sąd przyjął, iż zastosowanie znajduje prawo austriackie.

Sąd drugiej instancji potwierdził to rozstrzygnięcie. Zdaniem tego sądu postanowienia rozporządzenia spadkowego nie mają zastosowania, ponieważ w ofercie zawarcia umowy jako mające zastosowanie ustalone zostało prawo austriackie. Wnioskodawca musi udowodnić spełnienie przewidzianych w umowie warunków zawieszających za pomocą dokumentu, który może stanowić podstawę wpisów do księgi wieczystej. Przekazanie własności na podstawie darowizny na wypadek śmierci nie powinno nastąpić przed ukończeniem budowy domu i nie wykazano spełnienia tego warunku. Sąd drugiej instancji dopuścił przeprowadzenie rewizji w trybie zwykłym. [Or. 7]

Przeciwko temu rozstrzygnięciu wnioskodawca wnosi do Oberster Gerichtshof (sądu najwyższego) środek odwoławczy, w którym podtrzymuje żądanie dokonania wpisu.

Oberster Gerichtshof (sąd najwyższy) postanowił zawiesić postępowanie w sprawie niniejszej rewizji i skierować do Trybunału pytania w sprawie prawa unijnego, które mają zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy.

III. Prawo unijne:

1. Artykuł 1 rozporządzenia spadkowego stanowi:

(1) *Niniejsze rozporządzenie stosuje się do dziedziczenia majątku po osobach zmarłych. [...]*

(2) *Z zakresu stosowania niniejszego rozporządzenia wyłączone są:*

[...]

g) prawa i dobra powstające lub przenoszone inaczej niż w drodze dziedziczenia, na przykład w drodze darowizn, współwłasności z zastrzeżeniem przejścia prawa na pozostającego przy życiu współwłaściciela, funduszy emerytalnych, umów ubezpieczenia oraz umów o podobnym charakterze, z zastrzeżeniem art. 23 ust. 2 lit. i);

[...]

l) wszelkie wpisy do rejestru praw do nieruchomości lub rzeczy ruchomych, łącznie z wymogami prawnymi dotyczącymi takich wpisów, oraz skutki wpisu lub braku wpisu takich praw do rejestru.

2. Artykuł 3 rozporządzenia spadkowego stanowi:

(1) *Do celów niniejszego rozporządzenia:*

a) „dziedziczenie” oznacza dziedziczenie majątku po osobie zmarłej i obejmuje wszystkie formy przejścia składników majątku, praw i [Or. 8] obowiązków na skutek śmierci, czy to na podstawie dobrowolnego rozrządzenia na wypadek śmierci, czy to w drodze dziedziczenia ustawowego;

b) „umowa dotycząca spadku” oznacza umowę,

w tym umowę wynikającą z testamentów wzajemnych, która odpłatnie lub nieodpłatnie tworzy, zmienia lub pozbawia praw do przyszłego spadku lub przyszłych spadków po co najmniej jednej osobie będącej stroną umowy;

[...]

d) „rozrządzenie na wypadek śmierci” oznacza testament, testament wspólny lub umowę dotyczącą spadku;

[...]

3. W sprawie wyboru prawa art. 22 rozporządzenia spadkowego przewiduje:

(1) *Każdy może dokonać wyboru prawa państwa, którego obywatelstwo posiada w chwili dokonywania wyboru lub w chwili śmierci, jako prawa, któremu podlega ogół spraw dotyczących jego spadku. Każdy, kto posiada więcej niż jedno obywatelstwo, może wybrać prawo każdego państwa, którego obywatelstwo posiada w chwili dokonywania wyboru lub w chwili śmierci.*

(2) *Wybór prawa musi być dokonany w sposób wyraźny w oświadczeniu w formie rozrządzenia na wypadek śmierci lub musi wynikać z postanowień takiego rozrządzenia.*

[...]

4. W sprawie umów dotyczących spadku art. 25 rozporządzenia spadkowego przewiduje:

(1) *Umowa dotycząca spadku odnosząca się do dziedziczenia po jednej osobie podlega, w odniesieniu do jej dopuszczalności, ważności materialnej oraz jej skutków pomiędzy stronami, w tym warunków jej rozwiązania, prawu, które na mocy niniejszego rozporządzenia byłoby prawem właściwym dla [Or. 9] dziedziczenia po tej osobie, gdyby zmarła w dniu zawarcia tej umowy.*

[...]

(3) *Niezależnie od ust. 1 i 2 strony mogą wybrać jako prawo, któremu podlega ich umowa dotycząca spadku w odniesieniu do jej dopuszczalności, ważności materialnej oraz jej skutków pomiędzy stronami, w tym warunków jej rozwiązania, prawo, które osoba lub jedna z osób, których spadku umowa dotyczy, mogła wybrać zgodnie z art. 22 na warunkach w nim określonych.*

5. Przepisy przejściowe w art. 83 rozporządzenia spadkowego mają następujące brzmienie:

(1) *Niniejsze rozporządzenie stosuje się do dziedziczenia po osobach zmarłych w dniu lub po dniu 17 sierpnia 2015 r.*

(2) *W sytuacji, w której zmarły przed dniem 17 sierpnia 2015 r. dokonał wyboru prawa właściwego dla dziedziczenia, wybór ten jest ważny, o ile spełnia warunki określone w rozdziale III lub o ile jest on ważny na podstawie przepisów prawa prywatnego międzynarodowego, które obowiązywały w chwili dokonania wyboru w państwie, w którym zmarły miał miejsce zwykłego pobytu lub w którymkolwiek z państw, którego obywatelstwo posiadał.*

(3) *Rozrządzenie na wypadek śmierci dokonane przed dniem 17 sierpnia 2015 r. jest dopuszczalne i ważne materialnie oraz formalnie, o ile spełnia warunki określone w rozdziale III lub jeżeli jest ono dopuszczalne i ważne materialnie oraz formalnie na podstawie przepisów prawa prywatnego międzynarodowego, które obowiązywały w chwili dokonania rozrządzenia w państwie, w którym zmarły miał miejsce zwykłego pobytu lub w [Or. 10] którymkolwiek z państw, którego*

obywatelstwo posiadał lub w państwie członkowskim organu rozpatrującego sprawę spadkową.

(4) Jeżeli rozrządzenie na wypadek śmierci zostało dokonane przed dniem 17 sierpnia 2015 r. zgodnie z prawem, które zmarły mógł wybrać zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, prawo to uważa się za wybrane jako prawo właściwe dla dziedziczenia.

IV. Prawo krajowe:

1. Paragraf 956 Allgemeinen Bürgerlichen Gesetzbuch (austriackiego kodeksu cywilnego, ABGB) w mającym tutaj zastosowanie brzmieniu obowiązującym przed wejściem w życie ustawy zmieniającej prawo spadkowe z 2015 r. (BGBl. I 2015/87) brzmiał następująco:

Darowizna, której wykonanie ma nastąpić dopiero po śmierci darczyńcy, jest ważna jako zapis przy spełnieniu wymaganych formalności. Jest ona uważana za umowę tylko wtedy, gdy obdarowany ją przyjął, darczyńca wyraźnie zrezygnował z prawa do jej odwołania, a poświadczający powyższe pisemny dokument został wręczony obdarowanemu.

Paragraf 1 lit. d) Notariatsaktsgesetz (ustawy o notariacie, NotAktG) uzależnia ważność umowy darowizny bez faktycznego przekazania od sporządzenia jej w formie aktu notarialnego.

2. Istotne przepisy Grundbuchgesetz (austriackiej ustawy o księgach wieczystych, GBG) mają następujące brzmienie:

§ 26:

(1) Wpisy i wzmianki mogą być dokonywane tylko na podstawie dokumentów sporządzonych w formie przewidzianej dla ich ważności. [Or. 11]

(2) W przypadku nabycia lub zmiany prawa rzeczowego dokumenty te muszą opierać się na ważnej podstawie prawnej.

3. Istotne w niniejszej sprawie przepisy Rechtspflegergesetz (austriackiej ustawy o referendarzach, RpflG) mają następujące brzmienie:

§ 2:

Urządник sądowy może być mianowany na stanowisko referendarza do rozstrzygania spraw z jednej lub kilku z następujących dziedzin:

[...]

3. sprawy wieczystoksięgowe i dotyczące rejestru statków;

[...]

§ 16

(1) [...]

(2) *W zakresie wyłącznej właściwości sędziego pozostają:*

[...]

6. *Rozstrzygnięcia, przy których podejmowaniu stosuje się prawo obce.*

V. Uzasadnienie pytań prejudycjalnych:

1.1 Zgodnie z orzecnictwem krajowym austriacki sąd właściwy w sprawach wieczystoksięgowych jest na mocy § 26 GBG zobowiązany do zweryfikowania formy i treści dokumentów przedłożonych celem uzasadnienia dokonania wpisu do księgi wieczystej. Jeżeli w umowie jakieś prawo zostało przyznane pod warunkiem, a zgoda na wpis została udzielona tylko pod tym warunkiem, także spełnienie tego warunku musi zostać wykazane dokumentami [...]. Zgodnie z RPfLG referendarz jest funkcjonalnie właściwy do zweryfikowania tej kwestii. Jeżeli jednak może przy tym wystąpić konieczność uwzględnienia zagranicznego przepisu prawnego, wtedy zgodnie z orzecnictwem krajowym [...] czynność ta jest zastrzeżona do wyłącznej właściwości sędziego zgodnie z § 16 ust. 2 pkt 6 RPfLG. Jeżeli w takim przypadku **[Or. 12]** sprawę rozstrzygnie referendarz zamiast sędziego, rozstrzygnięcie to i poprzedzające je postępowanie muszą zostać uchylone, a sprawa musi zostać przekazana do sądu pierwszej instancji do ponownego rozpoznania przez sędziego. Taki błąd proceduralny należy uwzględnić z urzędu aż do czasu prawomocnego zakończenia postępowania, nawet jeśli błąd ten nie został podniesiony w środku odwoławczym. [...].

1.2 Sąd musi w takim wypadku zawsze badać i stosować prawo obce z urzędu, jeżeli z akt sprawy wynika możliwość zastosowania takiego prawa [...]. Kwestia ważności wyboru prawa austriackiego dokonanego w umowie darowizny na wypadek śmierci oraz zastosowanie rozporządzenia spadkowego do tego rodzaju umowy stanowią zatem dla sądu krajowego kwestie wstępne, których rozstrzygnięcie pozwala odpowiedzieć, czy referendarz jest funkcjonalnie właściwy w niniejszej sprawie.

2. Orzecznictwo krajowe dotyczące umowy darowizny na wypadek śmierci opisanej w § 956 ABGB w wersji sprzed wejścia w życie ustawy zmieniającej prawo spadkowe z 2015 r. przewidywało, że darczyńca korzysta z darowanego majątku aż do śmierci [...]. W przypadku nieruchomości do nabycia własności przez obdarowanego konieczne było dokonanie wpisu do księgi wieczystej. O wpis taki można było wnioskować na podstawie umowy darowizny wraz z dołączonym oświadczeniem o zgodzie na dokonanie wpisu i aktem zgonu, bez konieczności uzyskania osobnego postanowienia sądu spadku. Warunkiem

ważności umowy darowizny na wypadek śmierci było przyjęcie darowizny przez obdarowanego, wyraźne oświadczenie darczyńcy o rezygnacji z prawa do odwołania darowizny oraz sporządzenie **[Or. 13]** aktu notarialnego. Darowizna miała jedynie skutek zobowiązujący, a zobowiązanie to miało być spełnione dopiero po śmierci darczyńcy ([...] „wykonanie zapisu”). Zgodnie z orzecznictwem krajowym zawarty w umowie zakaz obciążania i zbywania zastrzeżony na korzyść obdarowanego zastępował wyraźną rezygnację z prawa do odwołania darowizny. Dokumenty przedłożone w sądzie właściwym w sprawach wieczystoksięgowych pozwalają wyciągnąć w niniejszej sprawie wnioski, iż zgodnie z kryteriami przewidzianymi w prawie austriackim została zawarta umowa darowizny na wypadek śmierci na rzecz wnioskodawcy.

3.1 Rozporządzenie spadkowe samo w sobie reguluje tylko dziedziczenie, a zatem nie zdarzenia, które mają swoją podstawę w czynności prawnej między żyjącymi. Jednak zgodnie z prawem austriackim darowizna na wypadek śmierci ma tę szczególną cechę, że nie skutkuje ona przeniesieniem majątku za życia, czyli takim, które dotyczyłoby darczyńcy i obciążało go za życia, o ile nie została ona – co nie miało miejsca w tym przypadku – ewentualnie wykonana już przed śmiercią spadkodawcy. Przejście majątku następuje dopiero po śmierci i dotyczy masy spadkowej lub spadkobierców. Definicje zawarte w art. 3 ust. 1 lit. b) i d) rozporządzenia spadkowego wymieniają pośród rozrządzeń na wypadek śmierci również umowę dotyczącą spadku rozumianą jako umowę, która odpłatnie lub nieodpłatnie tworzy prawa do przyszłego spadku, z tego względu sąd odsyłający uważa, że należy dokonać wykładni kwestii tego, czy darowizna na wypadek śmierci jest taką umową na wypadek śmierci.

3.2 W literaturze niemieckojęzycznej dominuje pogląd, że darowiznę na wypadek śmierci, która nie wywołuje żadnych **[Or. 14]** skutków rzeczowych za życia darczyńcy, należy oceniać na podstawie prawa spadkowego i w związku z tym podlega ona przedmiotowemu zakresowi stosowania rozporządzenia. [...].

3.3 Zdaniem sądu odsyłającego istnieją lepsze argumenty przemawiające za uznaniem umowy darowizny na wypadek śmierci – niezależnie od tego, czy została w niej przewidziana częściowa odpłatność czy też nie – za umowę dotyczącą spadku w rozumieniu rozporządzenia spadkowego. Nawet jeśli wymieniony tam składnik majątku ma zostać przeniesiony na podstawie umowy zawartej pomiędzy żyjącymi po śmierci dłużnika na drugą stronę umowy bez udziału sądu spadku, to zgodnie z istniejącą również w prawie austriackim koncepcją wykonania zapisu należy on na razie do przyszłej masy spadkowej w rozumieniu art. 3 ust. 1 lit. b) rozporządzenia spadkowego. Zdaniem sądu odsyłającego bardziej zgodne z wymogiem dokonywania zawężającej wykładni wyjątków i charakterem konkretnych wyjątków wymienionych w art. 1 ust. 2 lit. g) rozporządzenia spadkowego jest, by rozrządzenie składnikiem spadku w drodze umowy darowizny na wypadek śmierci uznać za objęte przepisami rozporządzenia spadkowego, przynajmniej w przypadku, gdy roszczenie obdarowanego o przeniesienie własności **[Or. 15]**, porównywalne z roszczeniem zapisobiercy, powstaje dopiero po śmierci darczyńcy. Zdaniem sądu odsyłającego

ustanawiający wyjątek przepis art. 1 ust. 2 lit. 1 rozporządzenia spadkowego nie ma zastosowania, ponieważ nie jest to kwestia prawa dotyczącego rejestrów, lecz oceny umowy na gruncie norm kolizyjnych prawa prywatnego międzynarodowego, której dokonanie jest warunkiem wstępnym dla zbadania funkcjonalnej właściwości organu rozstrzygającego.

4. Sądy niższych instancji uzasadniły zastosowanie austriackiego prawa materialnego wyborem prawa dokonany przez strony w umowie. Rozporządzenie spadkowe, które ma tu zasadniczo zastosowanie ze względu na czas zgonu darczyńcy, przewiduje przepisy przejściowe również w odniesieniu do wyboru prawa dokonanego przed dniem 17 sierpnia 2015 r. i uzależnia skuteczność wyboru prawa od tego, czy spełnione są wymogi rozdziału III, względnie czy wybór jest skuteczny zgodnie z przepisami prawa prywatnego międzynarodowego mającymi zastosowanie w momencie wyboru prawa w państwie, w którym zmarły miał miejsce zwykłego pobytu lub w państwie, którego był obywatelem. Ze względu na to, że darczyńca był już wtedy obywatelem niemieckim, pozostał nim do chwili śmierci i przebywał w Niemczech zarówno w chwili zawarcia umowy, jak i w chwili śmierci, na podstawie art. 83 ust. 2 rozporządzenia spadkowego należy dojść do wniosku, że wybór prawa austriackiego w umowie darowizny na wypadek śmierci jest nieważny. Artykuł 83 ust. 2 rozporządzenia spadkowego nie mówi wyraźnie o umowie dotyczącej spadku, ale o dziedziczeniu. Artykuł 83 ust. 3 rozporządzenia spadkowego nie dotyczy wyboru prawa, ale raczej dopuszczalności i materialnej [Or. 16] oraz formalnej ważności rozrządzenia na wypadek śmierci dokonanego przed dniem 17 sierpnia 2015 r. Zdaniem sądu odsyłającego art. 83 ust. 2 rozporządzenia spadkowego winien mieć zastosowanie również do wyboru prawa dokonanego w „umowie dotyczącej spadku”, ale sąd ten nie uważa, aby wykładnia ta była całkowicie bezsporna. Gdyby jednak wybór prawa nie był dopuszczalny zgodnie z przepisami rozdziału III rozporządzenia spadkowego, jego skuteczność, przy zastosowaniu art. 83 ust. 2 i 3, mogłaby być uzasadniona jedynie tym, że byłby on skuteczny zgodnie z przepisami prawa prywatnego międzynarodowego obowiązującymi w Niemczech w tamtym czasie, tj. na podstawie krajowego prawa niemieckiego. Jednakże stosowanie zagranicznych norm kolizyjnych jest również zastrzeżone dla sędziego na mocy austriackiej RPfLG.

[...] [sprawy proceduralne]

Oberster Gerichtshof (sąd najwyższy),

Wiedeń, dnia 27 maja 2020 r.

[...]

[imię i nazwisko przewodniczącego, sprawy proceduralne]